

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Інформаційні технології в перекладацьких проектах»

Ступінь вищої освіти **Бакалавр**

Спеціальність **035 «Філологія»**

Освітня програма **«Англійська мова та друга іноземна»,
«Німецька мова та друга іноземна»**

Рік навчання **3, семестр 6**

Кількість кредитів ЄКТС **4 (120)**

Мова викладання **українська**

д. пед. н., професор **Тарасенко Р.О.**

Лектор дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка дисципліни в
e-Learn

r_tar@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1691>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Освітній компонент «Інформаційні технології в перекладацьких проектах» є обов'язковим компонентом ОПП за рекомендацією вченої ради університету (цикл загальної підготовки). Мета курсу полягає у формуванні у студентів навичок ефективного здійснення професійної діяльності в межах реалізації перекладацьких проектів із використанням інформаційних технологій згідно з вимогами вітчизняних і міжнародних стандартів. Забезпечити оволодіння методами і засобами сучасних інформаційних технологій і систем, які використовуються для забезпечення колективної взаємодії в межах перекладацьких проектів і базуються на застосуванні систем автоматизованого перекладу (CAT-систем) забезпечать майбутнім перекладачам здатність виконувати професійну діяльність в умовах жорсткої конкуренції та відповідати вимогам і потребами роботодавців.

Основна увага при вивченні дисципліни спрямовується на формування умінь та практичних навичок розробляти структуру перекладацьких проектів, здійснювати інформаційне забезпечення для їх реалізації, підбирати комплекс відповідного програмного забезпечення з урахуванням їх функціональності та умов ліцензій щодо використання.

Компетентності ОП:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями (ЗК5);
- здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел (ЗК6);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК12);

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

– здатність використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, а також володіти прийомами забезпечення якості перекладу (ФК 14).

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати (ПРН 2).
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства (ПРН 4).
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти (ПРН 3).
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності (ПРН 6).

– Уміти використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, різні цифрові інструменти перекладача, а також послуговуватися прийомами забезпечення якості перекладу (ПРН 21).

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Підготовка перекладацьких проектів та їх реалізація засобами десктопних CAT-систем				
Тема 1. Програмне забезпечення підготовки та реалізації перекладацьких проектів	2/2	Знати сутність перекладацького проекту; класифікацію програмного забезпечення призначеного для комп'ютеризованого перекладу; призначення програмних модулів, які входять до системи автоматизованого перекладу SDL Trados. Вміти підбирати програмне забезпечення для реалізації перекладацьких проектів. Аналізувати склад пакету та особливості застосування програмних продуктів компанії SDL. Розуміти особливості сучасного ринку перекладацьких послуг; переваги застосування CAT-систем. Розрізняти типи ліцензії на програмне забезпечення для перекладу. Застосовувати програмні продукти для здійснення автоматизованого перекладу, що віднесені до CAT-систем. Використовувати програми статистичної оцінки текстів для перекладу; електронні словники; редактори термінологічних баз; екстрактори термінології; конвертори файлів з лінгвістичними даними; редактори TMX файлів.	Виконання лабораторної роботи «Підготовка програмними засобами вихідних матеріалів для створення термінологічних баз» Виконання самостійної роботи «Класифікація систем автоматизованого перекладу»	15
Тема 2. Формування термінологічних баз	2/6	Знати програмні модулі для роботи із термінологічними базами; етапи проектування термінологічних баз. Вміти наповнювати	Виконання лабораторної роботи «Створення термінологічних баз засобами SDL	25

		<p>термінологічні бази різними способами. Аналізувати типи проектів для створення термінологічних баз засобами SDL MultiTerm. Розуміти сутність термінологічної бази в аспекті використання її в системах автоматизованого перекладу; сутність та структура описових полів термінологічної бази Розрізняти формати файлів для зберігання і передачі термінологічних даних. Застосовувати: технологію створення термінологічних баз засобами програмного модуля SDL MultiTerm Convert; технологію створення термінологічних баз засобами програмного модуля SDL MultiTerm Extract.</p>	<p>MultiTerm Convert»</p> <p>Виконання лабораторної роботи «Наповнення термінологічних баз засобами SDL MultiTerm Extract»</p> <p>Виконання самостійної роботи «Пошук та конвертування термінологічних баз, розміщених у мережі Інтернет»</p>	
<p>Тема 3. Бази пам'яті перекладів та способи їх отримання</p>	2/4	<p>Знати: технологію пам'яті перекладів в системах автоматизованого перекладу; способи формування баз пам'яті перекладів; основні можливості редактора TMX файлів Okapi Olifant Translation Memory Editor. Вміти: застосовувати програмні модулі для створення баз пам'яті перекладів; готувати тексти до вирівнювання; вирівнювати паралельні тексти засобами програмного модуля SDL Trados WinAlign; формувати TMX файли; Розуміти: сутність бази пам'яті перекладів як основного інформаційного ресурсу при застосуванні CAT-систем; етапи створення баз пам'яті перекладів; сутність функції AutoSuggest Розрізняти формати файлів</p>	<p>Виконання лабораторної роботи «Створення бази пам'яті перекладів засобами SDL Trados»</p> <p>Виконання самостійної роботи «Редагування баз пам'яті перекладів»</p>	15

		<p>для зберігання текстів, проектів, баз, які використовуються у процесі створення баз пам'яті перекладів.</p> <p>Створювати бази пам'яті перекладів засобами SDL Trados Studio для різних напрямів перекладу.</p> <p>Застосовувати програмний продукт Okapi Olifant для редагування баз пам'яті перекладів (видалення тегів, повторів, пропусків).</p>		
<p>Тема 4. Структура CAT SDL Trados та реалізація проектів в її середовищі</p>	2/4	<p>Знати: режими роботи SDL Trados Studio, та структуру вікна SDL Trados Studio у кожному з режимів.</p> <p>Вміти налаштувати структуру вікон у кожному режимі роботи.</p> <p>Знати структурну схему перекладу із застосуванням SDL Trados Studio.</p> <p>Вміти: створювати новий перекладацький проект у SDL Trados Studio та налаштувати його параметри; здійснювати переклад файлу з використанням баз пам'яті перекладів; додавати терміни до термінологічної бази та записи до баз пам'яті перекладів у процесі перекладу.</p> <p>Аналізувати чіткі та нечіткі співпадіння сегментів із базою пам'яті перекладів.</p> <p>Розуміти стратегію виконання перекладів засобами SDL Trados Studio; особливості перекладу файлів у різних форматах засобами SDL Trados Studio.</p> <p>Розрізняти коди сегментів тексту щодо їх розміщення у тексті.</p> <p>Застосовувати необхідні інструменти для отримання узагальненої інформації про обсяг робіт за проектом.</p>	<p>Виконання лабораторної роботи «Переклад документів у форматі DOC засобами SDL Trados Studio»</p>	15

Модульна контрольна робота 1			30	
Усього за змістовий модуль 1			100	
Змістовий модуль 2. Застосування хмарних САТ-систем для реалізації перекладацьких проектів відповідно до нормативних вимог				
Тема 5. Вимоги нормативних документів до надання перекладацьких послуг з використанням систем машинного та автоматизованого перекладу	2/2	Знати: класифікацію стандартів якості перекладацьких послуг; положення загальноєвропейського та американського стандартів щодо набору інструментів, що використовуються на усіх етапах реалізації перекладацьких проектів. Аналізувати міжнародні та загальноєвропейські стандарти якості перекладацьких послуг на предмет регламентованих процедур та інструментів. Розуміти зміст компетентностей перекладача, які визначені міжнародними та національними стандартами; умови застосування систем автоматизованого перекладу згідно міжнародного стандарту ISO 17100. Розрізняти особливості надання новітніх перекладацьких послуг із локалізації, інтернаціоналізації та глобалізації згідно стандартів.	Виконання лабораторної роботи «Структурування вимог нормативних документів до забезпечення якості перекладів з використанням САТ-систем» Виконання самостійної роботи «Аналіз нормативних документів та навчальних програм щодо наявності вимог з володіння комп'ютеризованими системами перекладу»	10
Тема 6. Мережеві джерела інформаційного забезпечення перекладацьких проектів	2/2	Знати класифікацію джерел інформаційного забезпечення перекладацьких проектів. Вміти користуватися електронними словниками, термінологічними інтернет-ресурсами, мовними корпусами (базами даних). Аналізувати корпуси паралельних текстів та баз пам'яті перекладів (JRC-Acquis, DGT-Acquis, DCEP, DGT-TM, ECDC-TM, EAC-TM).	Виконання лабораторної роботи «Формування спеціалізованих словників та баз пам'яті перекладів на основі відкритих мережевих баз». Виконання самостійної роботи «Використання	10

		<p>Розуміти умови доступу до ресурсів міжнародних та національних інформаційних систем з сільськогосподарських наук і технологій AGRIS, AGORA, AGRICOLA, CAB Abstracts, FSTA, DOAJ, FAO Catalogue On-line.</p> <p>Усвідомлювати місце інформаційних джерел у структурі підготовки і реалізації перекладацьких проектів.</p> <p>Розуміти схему взаємодії перекладача з інформаційними ресурсами у процесі реалізації перекладацьких проектів.</p>	<p>баз пам'яті перекладів Євросоюзу для створення інформаційних ресурсів перекладацьких проектів»</p>	
<p>Тема 7. Перекладацька команда та функції учасників перекладацького проекту при роботі з CAT</p>	2/2	<p>Знати склад перекладацької команди (за стандартом) та функції кожного із її членів.</p> <p>Вміти виконувати завдання перекладачів у проекті та координувати спільну роботу засобами CAT-систем.</p> <p>Аналізувати ключові аспекти виконання перекладацького проекту з використанням CAT-систем з позиції адміністратора та менеджера проекту.</p> <p>Розуміти: особливості колективної реалізації перекладацьких проектів; схему реалізації перекладацьких проектів та місце учасників у ній.</p> <p>Розрізняти обов'язки редактора-лінгвіста та редактора-фахівця в галузі та умови виконання їх функцій засобами CAT-систем.</p>	<p>Виконання лабораторної роботи «Вивчення інтерфейсу програмного середовища Phrase TMS»</p> <p>Виконання лабораторної роботи «Створення термінологічних баз для використання їх у хмарних системах автоматизованого перекладу»</p> <p>Виконання лабораторної роботи «Створення баз пам'яті перекладу для використання їх у хмарних системах автоматизованого перекладу»</p>	25
<p>Тема 8. Реалізація перекладацьких проектів у хмарній CAT Phrase TMS</p>	2/8	<p>Знати: особливості використання хмарних CAT-систем для реалізації перекладацьких проектів; умови доступу до використання хмарних</p>	<p>Виконання лабораторної роботи «Формування перекладацьких проектів у</p>	25

		<p>CAT-систем. Розуміти технологію створення перекладацького проекту у середовищі хмарної CAT Phrase TMS. Аналізувати параметри налаштування проекту. Уміти:</p> <p>підключати до проекту вихідні тексти різних форматів; підключати термінологічні бази; здійснювати вирівнювання паралельних текстів та використовувати їх в якості баз пам'яті перекладів; запускати проект на виконання; формувати цільовий текст з урахуванням пропозицій машинного перекладу та збігів із базою пам'ятв перекладів; здійснювати перевірку якості перекладу на основі вбудованої системи Quality Assurance. Обирати потрібні формати для вивантаження результатів реалізації перекладацького проекту. Виконувати функції менеджера проекту. Здійснювати: зарахування учасників проекту; розподіл завдань між перекладачами; контроль рівня реалізації проекту.</p>	<p>середовищі хмарної системи автоматизованого перекладу Phrase TMS»</p> <p>Виконання лабораторної роботи «Переклад документів у різних форматах засобами Phrase TMS»</p> <p>Виконання самостійної роботи «Реалізація перекладацьких проектв засобами хмарної CAT MateCat»</p>	
Модульна контрольна робота 2				30
Усього за змістовий модуль 2				100
Усього за 6 семестр				70
Екзамен				30
Усього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедайнів та перекладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)
Політика щодо академічної доброчесності:	Лабораторні роботи та завдання для самостійної роботи мають бути виконані самостійно відповідно до свого варіанту. У випадку надсилання копії файла із роботою іншого студента, робота оцінюється у нуль балів і ставиться вимога до повторного самостійного її виконання. Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, що буде враховуватися при захисті робіт; за наявності об'єктивних причин (напр.: хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Тарасенко Р.О. Інформаційні технології в перекладацькій діяльності: навч. посіб. / Р.О. Тарасенко, С.М. Амеліна. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2021. 326 с.
2. Амеліна С.М., Тарасенко Р.О. Комп'ютерна лексикографія і переклад: навч. посіб. / С.М. Амеліна, Р.О. Тарасенко / Видання 2-ге, перероблене і доповнене. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2022. 348 с.
3. Долинський Є.В., Скиба К.М. Інформаційні технології у професійній діяльності перекладача : навчальний посібник Хмельницький : ХНУ, 2016. 195 с.
4. Ольховська А. С. Чинники успішного працевлаштування перекладача за фахом: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю «Переклад» (англійська мова). Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
5. Тарасенко Р.О. Основи інформатики та прикладної лінгвістики: навч. посіб. / Р.О. Тарасенко, С.М. Амеліна / Видання 2-ге, перероблене і доповнене. К.: ФОП Ямчинський О.В., 2022. 330 с.
6. Тарасенко Р.О. Інформаційні технології: навч. посіб. / Р.О. Тарасенко, С.М. Гаріна, Т.П. Робоча. К.: Алефа, 2010. 312 с.
7. Інтелектуальна обробка текстів: [навчальний посібник] / В. Ю.Тарануха. Київ: електронна публікація на сайті факультету, 2014. 80 с.
8. Костирко В.С. Інформаційні технології та системи. / В.С. Костирко, В.М.Білик/. К.: Центр учбової літератури, 2011. 492 с.

9. Онисько, Г. Д. Основи інформаційних знань: навч. посіб. / Г. Д. Онисько; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. 125 с.
10. Швиденко М.З. Сучасні комп'ютерні технології. /М.З. Швиденко, Н.В.Морзе, О.Г. Глазунова та ін. К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2007. 568 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний навчальний курс «Інформаційні технології в перекладацьких проектах». Режим доступу: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1691>
2. Системи автоматизованого перекладу (CAT-tools). <https://www.1stopasia.com/cat-tools/>
3. Безкоштовні програми перекладача <http://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/21-free-tools-for-translatorsuk.pdf>
4. Хмарна CAT-система. Режим доступу: Phrase TMS <https://phrase.com/products/phrase-tms/>
5. Сайт SDL Trados. Режим доступу: https://www.trados.com/products/trados-studio/whats-new-studio-2022.html?utm_medium=hyperlink&utm_source=proz-website&utm_campaign=trados-studio&utm_content=lp-whats-new-studio-2022
6. Паралельні корпуси. Режим доступу: <http://opus.lingfil.uu.se/>
7. Translating in Studio 2014. Режим доступу: <http://kb.stptrans.com/Article.aspx?p=212>
8. База знань з програмного забезпечення перекладу (Knowledge Base) <http://kb.stptrans.com/Search.aspx?q=view>
9. База галузевих англомовних текстів http://agora-journals.fao.org/content/ru/browse_subject.php?all=true